

явища) – носія цінностей (духовного феномену людини та предмету довкілля) задля переконливих гарантій миру, злагоди та консолідації для майбутнього сталого цивілізаційного розвитку і, зокрема, соціокультурних форм організації ЗВО. Система особистісних цінностей як базисних властивостей, на які спирається людина, визначає та демонструє її готовність реалізовувати певні дії для задоволення потреб у якості й безпеці життєдіяльності, її запитів та цілеспрямованості поведінки у досягненні мети персональних інтересів. Індикативний характер аксіогем є підтвердженням вияву індивідуума у цілях орієнтованих зусиль і демонстрації ролі об'єктів найбільш вагомих для нього, що визначає семантику інтересів соціальної позиції рівень духовного розвитку та ступінь культур потенціалу людини.

Представницький органайзер цінностей для управлінців у сфері освіти, науки та інноватики для формування позитивного креативного реноме ЗВО включає основні принципи й усвідомлені переконання в пануючих постулатах індивідуумів (особистостей, осіб, персоналей), які продукують, ухвалюють та апробують ефективність оптимально-раціональних управлінських (політичних, соціально-економічних, екологічно безпечних, інституційних) рішень консолідації демократичних зусиль аксіології європейського та транскордонного вибору згуртованості стратегії сталого розвитку академічного потенціалу цивілізаційних надбань з метою нарощення та впровадження методологічного потенціалу освітньої політики якості й безпеки життєдіяльності соціокультурних форм організації ЗВО України для міжконсорціумної та міжінституційної синергії збереження миру, суверенності, територіальної цілісності як держави, так і світового порядку.

УДК 37.015.311:355.01

*Іван ГОРБАЧУК, Сергій ПУДЧЕНКО,
Андрій СЕРГІЙЧУК, Дар'я КУЦА
(м. Київ)*

Досвід проведення занять «Лабораторії інтелектуального розвитку» під час війни

Повномасштабне агресивне вторгнення російської армії до України, жахіття війни, принесених агресором, руйнування цивільної інфраструктури міст, селищ руйнування закладів освіти, університетів, шкіл, на окупованих територіях вбивства, масові розстріли, катування, гвалтування мирного населення, включно з невинними дітьми і немовлятами, застосування заборонених видів озброєння до мирних мешканців, фосфорних бомб і снарядів, касетних бомб і хімічної зброї, докорінно змінило звичну діяльність та життєві пріоритети українців. Зокрема це стосується і учительсько-викладацької діяльності та освітнього процесу. Адаптуватися до нових реалій довелося і вчителям, і викладачам, і студентам, і учням. Винятком не стала і

«Лабораторія інтелектуального розвитку» (ЛІР) при Національному педагогічному університеті імені М. П. Драгоманова, де третій навчальний рік поспіль, по суботам, проводять заняття для учнів 5-8 класів з фізики, астрономії і математики студенти гуртка імені В. Дущенко «Цікава наука» кафедри методології та методики навчання фізико-математичних дисциплін вищої школи, під керівництвом завідувача лабораторії спеціального фізичного практикуму для магістрів С. Пудченка та завідувача кафедри математичного аналізу і диференціальних рівнянь доцента Р. Нікіфорова, факультету математики, інформатики і фізики.

У довоєнний час діяльність ЛІР була спрямована на популяризацію природничо-математичних наук, та наукового методу пізнання навколишнього світу серед учнів 5–8 класів. Більшість учнів, які відвідували ЛІР, проживали у місті Київ, так само і студенти, які разом з викладачами проводили заняття. З 24 лютого 2022 року більшість учнів і студентів евакуювались з Києва. Учні опинились у різних областях України, деякі за кордоном. Студенти так само в різних областях, деякі в епіцентрі бойових дій, дехто вступив до територіальної оборони. Заняття, яке планувалось провести 26 лютого 2022 року, вдалось провести лише 26 березня 2022 р. Учні, викладачі і студенти приєднались дистанційно з різних місць України та світу, відновленню занять в ЛІР були раді і викладачі і учні [1, 2, 3]. Від початку підступного нападу російської армії на Україну, вектор занять дещо змінився, однією з цілей гуртка стало не стільки прагнення допомогти опанувати шкільну програму з фізики, астрономії, математики, а підтримати психологічно та змістити концентрацію уваги учнів з воєнних дій. На жаль, це вдається не у повній мірі, адже пошкодженням залишається не лише стан комунікацій, а й світосприйняття як і лекторів-студентів, так і слухачів-учнів.

При підготовці матеріалів тепер використовуються нейтральні кольори світло-бежевої, блакитно-зеленої гами, спостерігається відмова від використання яскравих жовтогарячого, червоногарячого, бордового, пурпурового, насичених синього та зеленого, чорного кольорів. Це сприяє заспокоєнню та зосередженості уваги на викладі, а не на зовнішньому подразникові (рис. 1.).

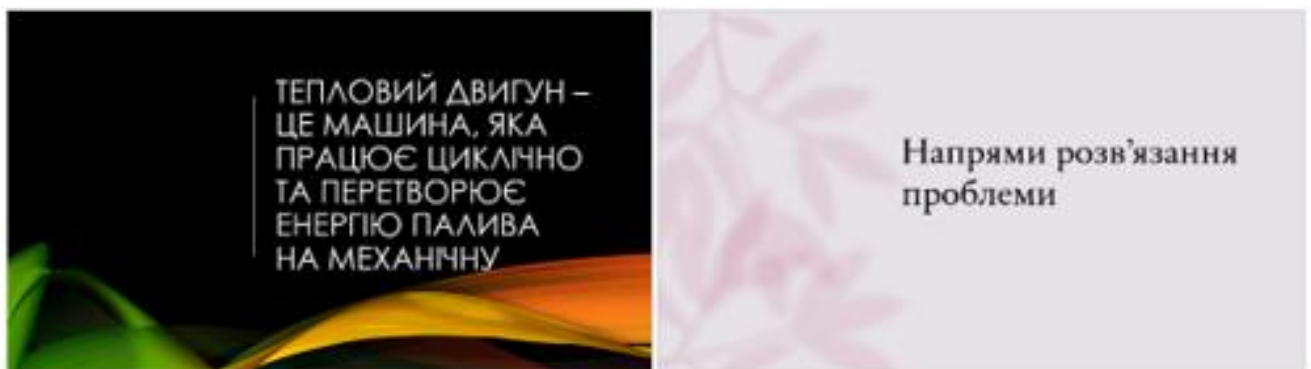

Рис. 1. Порівняння використовуваних візуальних об'єктів до і після 24. 02. 2022 р.

У підготовлених заняттях з фізики увага акцентувалась на засобах і методах, які можна і доцільно використовувати під час воєнного стану. Так, у виступах «Історія електричної лампочки» (Дар'я Куца), «Теплоенергетика. Способи збереження енергетичних ресурсів» (Андрій Сергійчук) пролунали заклики до світломаскування у темну пору доби, економного використання таких енергоресурсів, як газ, вугілля, нафтопродукти, зокрема дизель та бензин (рис. 2.). Учень 7 класу з власної ініціативи підготував виступ на тему «Вакуумна бомба і принцип її дії» (Тимур Міланець), це свідчить про тривожний стан, і про усвідомлення загроз, бажання їх розуміти і протистояти (рис. 3.) [2].

Проведення занять ускладнюється і через нестійкий зв'язок в мережах. Зазвичай дві проблеми виникають разом і практично одночасно: втрата електроенергії та швидке погіршення якості зв'язку мобільних та інтернет операторів. Ці проблеми можна частково і короткостроково вирішити за допомогою пристроїв зовнішнього живлення (павербанки) та національного роумінгу від операторів мобільного зв'язку Kyivstar, UA Vodafone, Lifecell. Однак існує чітке розуміння, що якості мобільного інтернет-покриття не завжди достатньо для того, щоб заняття було проведено належним чином. Вимушені перерви у проведенні заняття негативно впливають на можливості учнів опанувати нові знання, що ставить дітей у нерівні умови.

Рис. 2. Знімок екрана під час проведення дистанційного заняття ЛІР 09.04. 2022 р.

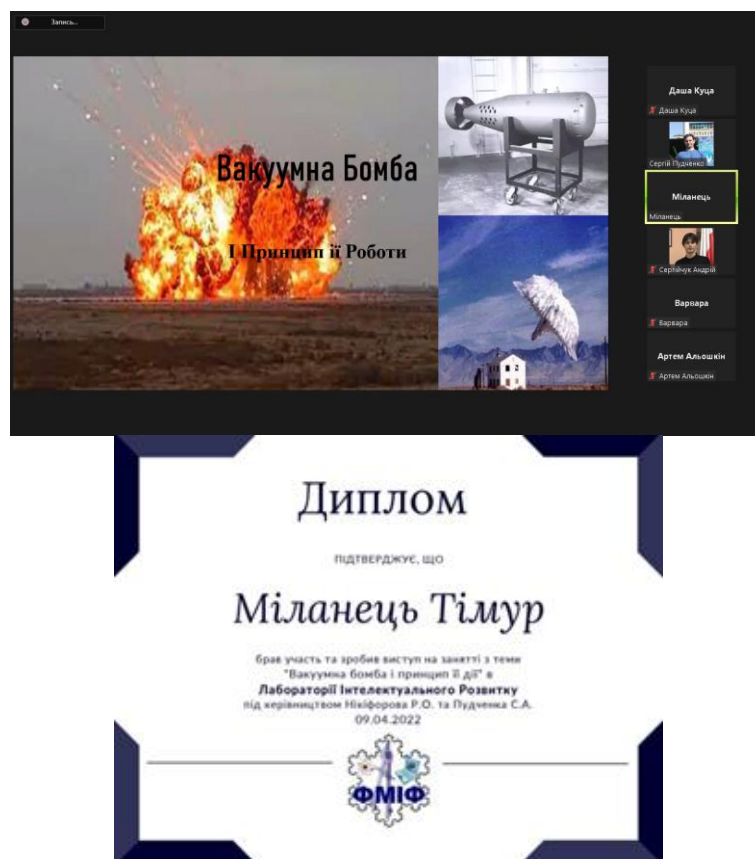

Рис. 3. Знімок екрана під час проведення дистанційного заняття ЛІР 09.04.2022 р., диплом учасника

Та найголовнішою перешкодою для повернення до звичних занять є постійні часті повітряні тривоги, що сповіщають про загрози бомбардувань або ракетних ударів. Важливо наголосити, що найціннішим є людське життя і здоров'я, тому розстановка пріоритетів має бути відповідною: щойно ДСНС повідомляє про імовірну небезпеку за допомогою звукового сигналу сирена, через месенджери Telegram, Viber, сповіщення від сервісів Google та за допомогою додатку «Повітряна тривога» учасники освітнього процесу мусять покинути небезпечну зону та негайно перейти до бомбосховища. Іноді буває й таке, що з раціональних міркувань до укриттів проведено Інтернет і діти завдяки Wi-Fi можуть повернутися до заняття.

Таким чином студенти-учасники ЛІР отримують досвід проведення занять під час загрози виникнення надзвичайної ситуації. Це може бути використано під час роботи у «гарячих» зонах бойових дій, зонах високої сейсмічної активності тощо, тобто там, де існує велика імовірність виникнення та/або поширення надзвичайної ситуації довільного походження. Учні які відвідують ЛІР отримують можливість покращити свої знання з фізики, астрономії, математики, поспілкуватись з однодумцями, переключитись з тривожних новин та можливо складних життєвих умов, на цікаву пізнавальну діяльність.

Література

1. Лабораторія інтелектуального розвитку 26-03-2022 (було заплановано на 26-02-2022), дебют Артема Альошкіна. Ми з України! 27-03-2022 [Електронний ресурс] / Фейсбук сторінка <https://www.facebook.com/sergiy.pudchenko/>. Київ, 2022. Режим доступу: <https://www.facebook.com/100002310210198/videos/3070085806589720/>
2. Лабораторія інтелектуального розвитку 02-04-2022 04-04-2022 [Електронний ресурс] / Фейсбук сторінка <https://www.facebook.com/sergiy.pudchenko/>. Київ, 2022. Режим доступу: <https://www.facebook.com/100002310210198/videos/662304935041544/>
3. Лабораторія інтелектуального розвитку 09-04-2022 дебют Пуняк Варвари "Арктур" та Міланца Тимура "Вакуумна бомба і принцип її дії" 13-04-2022 [Електронний ресурс] / Фейсбук сторінка <https://www.facebook.com/sergiy.pudchenko/>. – Київ, 2022. Режим доступу: <https://www.facebook.com/100002310210198/videos/293303636326626/>

УДК 37.015.311

*Яніна ГОНЧАРЕНКО, Сергій ПУДЧЕНКО,
Дар'я СЕРГІЙКО, Артем АЛЬОШКІН
(м. Київ)*

«Лабораторія інтелектуального розвитку» та її роль у житті школярів і студентів під час війни

24 лютого 2022 року поділило наше життя на «до» та «після». Українська нація була вимушена зіштовхнутися з тим, що, як здавалося багатьом, має знищити її ущент, не залишивши жодного шансу на повноцінне та щасливе життя. Проте ворог не очікував, наскільки могутнім виявиться дух народу, що у тяжку та критичну для себе хвилину зможе об'єднатися та вистояти. І, у чому ніхто не сумнівається, перемогти.

Проте разом з війною перед українцями постали і нові, складні виклики. Будь-яка війна завжди породжує неминучі загибелі не лише серед захисників, а й серед мирного населення – молодих, старих, жінок, чоловіків та зовсім маленьких дітей. А поруч із смертю завжди неминуче крокують біль від втрат та страх за своє життя та життя оточуючих. І тоді дорослі не мають забувати, що у цей час страждають не лише й вони, а й діти, які, за переконаннями багатьох, сприймають навколишній світ трохи простіше.

Що відчуває дитина, яка вимушена покинути свій дім та поїхати кудись далеко, за кордон, де чужа і зовсім незрозуміла мова, чужі люди, чужий менталітет? Або та, у якої війна відібрала батьків, друзів? Що керує людьми, через яких наші діти стали дорослими надто рано, надто рано побачили найбільшу жорстокість цього світу?

Співробітники факультету фізики, математики та інформатики Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова з перших